

inden 20 Aar. Jeg troer, at det, som Forslaget vil bewirke, bedre vil fremgaae, naar jeg her nævner et ganske bestemt Exempel og f. Ex. tager en Fæstegaard paa 3 Tdr. Hartkorn og anslaaer enhver Tonde med Fæstepligt paa til 3,000 Rd. Jeg veed nok, at dette er noget for høit, men jeg tager kun denne Sum som meest beqvem til at anskueliggjøre det ved en Beregning, hvor man som her særlig har at regne med en Trediedeel og en Niendedeel. Jeg antager, at, naar en Gaard blev solgt uden Fæstepligt, vilde den kunne udbringes til circa en Femtedeel mere, altsaa til circa 10,500 Rd., og naar jeg saa derfra drager en Trediedeel, bliver der 7,000 Rd. tilbage, og 3,500 Rd. skal Godseieren udbetale; den ene Deel af denne Sum anseer jeg som sagt som en Afgift, fordi han bliver fri for Fæstetvangen, og den anden Deel som en Kjendelse imod hans Modvillie mod at sælge. Sælger han derimod Gaarden med Fæstepligten hvilende derpaa efter Fæsterens Død til hans Børn, saa vil Gaarden efter de Salgspriser, som vi her til et Exempel forudsatte, ikke kunne udbringes til mere end 9,000 Rd.; saafremt skal han da af Kjøbesummen udbetale 1,000 Rd., og altsaa faaer han kun 8,000 Rd. for Gaarden, men han faaer dog altsaa alligevel 1,000 Rd. mere, end han vilde have faaet, hvis han havde solgt til Fremmede, og vælger han nu som det tredje Tilfælde, at sælge til Fæsteren i levende Live, saa kunne Godseieren og Fæsteren dele den sparede Indbetaling af 1,000 Rd. imellem sig uden Afdrag paa Kjøbesummen. Nu ville de Herrer see, at Forskjellen paa Kjendelserne og Afdragene i Forslaget, som jeg her ved dette Exempel har fremstillet, vel indskrænker sig til mellem 1,000 Rd. gunstigere for Godseieren i det andet Tilfælde end i det første Tilfælde, og 500 Rd. gunstigere for Godseieren i det tredje end i andet Tilfælde, foruden 500 Rd. ligeledes gunstigere for Fæsteren, og derfor paa samme Maade 1,500 Rd. gunstigere for Godseieren i det tredje end i det første Tilfælde og Fæsteren samtidig mindst 2,000 Rd. billigere Kjøb end Fremmede, men da de fleste Fæstegaarde ere over 3 Tønder Hartkorn, saa vil naturligtviis Forholdet blive endnu større.

Det er da aldeles klart, at man deri vil lægge et betydeligt Eftertryk paa Salg til Fæsteren i levende Live, man vil fremsthynde Salget til Fæsterens Efterladte, og man gjør ganske bestemt Salget til Fremmede temmelig sjældent, thi naar man saa tillige, hvad jeg synes, der er al mulig Grund til, da man igaar fulgte Mindretallet med Hensyn til Forslag Nr. 1, lader de i §. 7. omtalte Præmier kun bestaae 5 Aar for alle Godser, inden hvilke der skulde sælges til Fæsterens Efterladte for at kunne benytte Salget af de 9 Gaarde til at kunne vinde fri Raadighed over et vist Areal, saa troer jeg, at man vil skabe flere Chancer for, at Fæstevæsenet hurtigt vil blive bragt tilende, end der har været givet ved nogen anden Lovbestemmelse. Derfor har jeg tilladt mig at optage dette Forslag, som ifjor fandt en saa bestemt Tilslutning fra Landsthingets to forskjellige Sider. Jeg skal, idet jeg har Ordet, endnu tillade mig nogle ganske faa Bemærkninger om enkelte af de andre foreliggende Forslag. Der er først af det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Bregendahl) stillet et Forslag om Commissioner. I Principet sætter jeg en heel Deel Pritis paa dette Forslag, thi blandt Andet muliggjør det paa mange Godser, at man faaer en fornuftig Salgsplan. I Diebliffet existerer der fuldstændige Salgsplaner over mange Godser, men undertiden med de meest utænkelige Feil. Planerne ere i alle Maader billige og rimelige, men de have kun glemt et eneste Punkt, nemlig Forskjellen i Kjøbet for Fæstere efter 1 Aars Fæste og efter 40 Aars Fæste. Naar Godseierne ikke have Sands for en saadan Forskjels indbyrdes Ordning, kunde de virkelig trænge til, at man ad en eller anden Veie skaffer dem Hjælp ved Salgsplaner. Jeg troer overhovedet, at den Idee, der ogsaa var fremme i det indbragte Lovforslag ifjor, har Meget for sig, og jeg troer, at de formelle Bansektigheder — det er i Virkeligheden egentlig kun et eneste Sted i de forskjellige Forslag, der ere stillede af det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds, at de ere tilstede — med temmelig stor Lethed skulle kunne fjernes, samtidig med at Forslaget gjordes meget kortere; thi jeg troer nok, at de fleste Rigs-